

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudců Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a JUDr. Jana Pavlíčka ve věci

žalobkyně: **D. T. X.**, narozena dne xxx
bytem xxx xxx, xxx xxx
zastoupena advokátem Mgr. Josefem Milichovským
sídlem Koliště 55, 602 00 Brno

proti

žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 16, 128 00 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zadostiučinění za nemajetkovou újmu a o náhradu škody, o odvolání žalobkyně a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 1. února 2021, č. j. 27 C 74/2018-301, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 24. listopadu 2021, č. j. 27 C 74/2018-346,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku o věci samé (II.) potvrzuje; ve výroku III. o nákladech řízení se mění jen tak, že výše náhrady činí 28.015 Kč, jinak se potvrzuje.
- II.** Řízení o odvolání žalované proti vyhovujícímu výroku o věci samé (I.) se zastavuje.
- III.** Žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 900 Kč, do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem (včetně rozsudku doplňujícího) soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 296 450 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 11. 10. 2018 do zaplacení a zákonný úrok z prodlení ve výši 9 % ročně z částky 486.980 Kč za dobu od 11. 10. 2018 do 30. 4. 2019, vše do 15 dnů od právní moci rozsudku (výroky I., IV.); ve zbytku uplatněného nároku, tj. co do částky 1.143.670 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 11. 10. 2018 do zaplacení žalobu zamítl (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni k rukám jejího právního zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 28 447 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).
2. Takto soud I. stupně rozhodl v řízení o žalobě, již se žalobkyně podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk“), domáhala náhrady majetkové a nemajetkové újmy, která jí měla vzniknout v důsledku toho, že proti ní bylo u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 40 T 1/2017 vedeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 3 písm. b), c) trestního zákona ve formě účastenství – pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku, které skončilo zproštěním obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu.
3. Žalobkyně tvrdila, že byla po celou dobu trestního stíhání (od 19. 4. 2016 do 10. 10. 2017) omezena na svobodě vazbou. Nezákonná vazba trvala 539 dnů, žalobkyni v důsledku toho vznikla mimořádně intenzivní psychická újma v důsledku stresu, nejistoty a úzkosti a izolace od rodiny a přátel. Žalobkyně jako cizí státní příslušník byla navíc zcela izolována od společenského života ve vazební věznici v důsledku neznalosti českého jazyka. Zejména však byla žalobkyně izolována od svých dětí N. T. T. (nar. xxx) a nezletilého N. T. B. (nar. xxx). Úzkost a strach o děti byl navíc umocněn skutečností, že vazebně stíhán byl současně i její manžel a otec dětí, čímž došlo k tomu, že děti zůstaly bez rodiny a odkázané samy na sebe, nezletilý syn byl následně svěřen do opatrovnictví svého zletilého bratra.
4. Žalobkyně učinila předmětem řízení tyto dílčí nároky: a) nárok na zadostiučinění nemajetkové újmy za vazbu zaplacením částky 1.347.500 Kč, tj. 2.500 Kč za jeden den vazby; b) nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu za trestní stíhání ve výši 360.000 Kč (20.000 Kč za každý měsíc trestního stíhání); žalobkyně tvrdila, že nepřispěla k délce trestního stíhání, že orgány činné v trestním řízení sice správně zjistily skutkový stav týkající se žalobkyně, nesprávné právní hodnocení skutkového stavu však vyústilo v odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a trestu propadnutí jejího majetku. S argumenty žalobkyně, použitými již ve stížnosti proti zahájení trestního stíhání, se ztotožnil až Vrchní soud v rozhodnutí o zproštění žalobkyně obžaloby. O zadržení žalobkyně společně s jejím manželem a bratrancem informovala celostátní média, přičemž o jejím zproštění nebyla veřejnost informována vůbec; stíhání a věznění tak způsobilo praktické vyloučení žalobkyně z vietnamské komunity, ve které se pohybuje; c) nárok na náhradu majetkové újmy (škody) ve výši 219.600 Kč; žalobkyně tvrdila, že před svým zadržením pomáhala svému manželovi v provozovně potravin umístěné v přízemí jejich společného rodinného domu formou zajišťování prodeje zboží a s další agendou spojenou s provozem prodejny, jako tzv. spolupracující osoba, podílela se na příjmech z podnikání formou společného hospodaření s příjmy společného jmění manželů. Po zadržení žalobkyně a jejího manžela provoz prodejny skončil. Po propuštění z vazby byla žalobkyně zaměstnána jako pomocná kuchařka a vydělávala minimální mzdu 12 200 Kč měsíčně. Nebýt nezákonného vazebního stíhání žalobkyně, byla by žalobkyně schopna najít si zaměstnání za účelem obstarání svého živobytí a zajištění vyživovací povinnosti ke svým dětem; žalobkyně z toho dovozovala, že po dobu vazebního stíhání jí ušla mzda ve výši takto určeného výdělkového potenciálu.
5. Žalovaná potvrdila, že žalobkyně z výše uvedeného titulu předběžně uplatnila nárok na náhradu škody; nárok uznala pouze z části, což žalobkyni sdělila stanoviskem ze dne 26. 4. 2019 a dne

30. 4. 2019 jí uhradila částku 486 980 Kč, z toho 350.350 Kč na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou vazbou, tj. 650 Kč za jeden den trvání vazby, 45.000 Kč na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, tj. 2.500 Kč za 1 měsíc trestního stíhání, a 91. 630 Kč náhradu škody – ušlého výdělku, tj. ve výši paušální náhrady ušlého výdělku 170 Kč za 1 den vazby. V tomto rozsahu (tj. 486.980 Kč s úrokem z prodlení od 1. 5. 2019 do zaplacení) bylo řízení na základě částečného zpětvzetí žaloby zastaveno.

6. Soud I. stupně zjistil tento skutkový stav: Žalobkyně byla od 20. 4. 2016 trestně stíhána pro trestný čin zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. b), c) trestního zákoníku. Dne 19. 4. 2016 byla zadržena v domě na adrese xxx xxx, xxx, který užívala spolu s rodinou, a dne 21. 4. 2016 vzata do vazby z důvodů dle ustanovení § 67 písm. a), b), c) tr. ř. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2017, č. j. 40 T 1/2017-1461, byla žalobkyně uznána vinnou spácháním trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. b), c) trestního zákoníku ve formě pomoci dle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku a odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 4 let ve věznici s ostrahou a dále jí byl uložen trest propadnutí věci; rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 10. 2017 byla žalobkyně byla zproštěna obžaloby v plném rozsahu z důvodu podle § 226 písm. b) tr. ř. Žalobkyni hrozil trest odnětí svobody v rozmezí 8–12 let, po určitou dobu byla v trestním řízení změněna kvalifikace trestné činnosti žalobkyně na zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. b) trestního zákoníku, kdy žalobkyni hrozil trest odnětí svobody v sazbě 10–18 let. Trestní stíhání žalobkyně trvalo od 19. 4. 2016, kdy byla zadržena, do 10. 10. 2017, kdy byla žalobkyně obžaloby zproštěna v plném rozsahu, a toto rozhodnutí nabylo právní moci, téhož dne byla žalobkyně rovněž propuštěna z vazby na svobodu, trestní stíhání žalobkyně tak trvalo 1 rok a 6 měsíců. Žalobkyně byla po celou dobu trestního stíhání stíhána vazebně. Spolu se žalobkyní byl stíhán rovněž manžel žalobkyně, přičemž byl odsouzen za trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. b), c) trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 11 let a manžel byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou a dále mu byl uložen trest propadnutí věci. Bratranec žalobkyně byl odsouzen za zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. b), c) trestního zákoníku a byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 8 let, rovněž byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Žalobkyně se v důsledku svého vazebního stíhání nebyla schopna postarat se o své dva syny, přičemž jeden ze synů byl v době trestního stíhání žalobkyně nezletilý. Starší syn žalobkyně se staral o svého mladšího bratra, který mu v době vazebního stíhání žalobkyně byl svěřen do pěstounské péče. V průběhu vazebního stíhání došlo ke zhoršení zdravotních obtíží žalobkyně spočívajících v poruše sluchu a žalobkyně po propuštění z vazby musela podstoupit operaci. Žalobkyně před svým vzetím do vazby nebyla nikde zaměstnána ani v pracovním poměru či v jiném obdobném poměru ani nepodnikala. Vypomáhala svému manželovi v rodinném obchodě na adrese xxx xxx v obci xxx, po propuštění z vazby byla zaměstnána na pozici kuchařky v restauraci, kdy činila její mzda částku zhruba 13 000 Kč.
7. Právním posouzením skutkového stavu podle § 5 písm. a), § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, § 31 odst. 1, 3 a § 31a odst. 1, 2, OdpŠk dospěl soud I. stupně k závěru, že pokud trestní stíhání žalobkyně neskončilo pravomocným odsouzením, vznikl jí nárok na náhradu škody z titulu vydání nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 8 odst. 1 zákona OdpŠk – usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. řádu. Žalobkyně předběžně uplatnila nárok u žalované podle § 14 odst. 1, 3 OdpŠk, v zákonné šestiměsíční lhůtě však uspokojen nebyl; věc může být projednána před soudem (§ 15 odst. 2 OdpŠk).
8. Při posouzení přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu za vazbu vycházel soud I. stupně již z ustálené judikatury Nejvyššího soudu (vycházející z rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 2357/2010 ze

dne 11. 1. 2012), a přihlédl ke kritériím povahy trestní věci, celkové délky omezení osobní svobody a k následkům v osobní sféře žalobkyně, s tím, že samotné držení ve vazbě má z povahy věci negativní dopady do svobody pohybu, či práva na soukromí a v tomto ohledu výkon vazby sám o sobě působí újmu na základních právech, svobodách a důstojnosti dotčené osoby, přičemž adekvátním odškodněním je částka v rozmezí 500 – 1 500 Kč za den trvání vazby. Obecné dopady omezení osobní svobody do osobnostní sféry žalobkyně byly zesíleny skutečností, že v důsledku svého vazebního stíhání se žalobkyně nebyla schopna postarat se o své dva syny, přičemž jeden ze synů byl v době trestního stíhání žalobkyně nezletilý a starší syn žalobkyně byl nucen změnit plány a nepokračoval ve studiu na vysoké škole, aby se mohl postarat o mladšího bratra, který mu v době vazebního stíhání žalobkyně byl svěřen do pěstounské péče. V průběhu vazebního stíhání došlo ke zhoršení zdravotních obtíží žalobkyně spočívajících v poruše sluchu a žalobkyně po propuštění z vazby musela podstoupit operaci. Soud I. stupně přihlédl rovněž k značné délce vazby, v trvání 539 dnů, za situace, kdy byl ve stejnou dobu vazebně stíhán i otec nezletilých dětí, pro zabezpečení péče o jejího nezletilého syna. Z uvedených důvodů přistoupil k navýšení odškodnění za vazební stíhání žalobkyně na částku 1 200 Kč za jeden den trvání vazby, celkem tak dospěl k částce 646 800 Kč. Vzhledem k tomu, že žalobkyni již bylo v rámci předběžného projednání nároku vyplaceno 350 350 Kč, přiznal žalobkyni částku 296 450 Kč; ve zbývajících částech (tj. co do částky 1,347.500 Kč) žalobu zamítl.

9. Při posouzení přiměřeného zadostiucnění za nemajetkovou újmu za trestní stíhání vycházel soud I. stupně s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014 (publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 6/2016 pod R 67/2016), z ustálených závěrů soudní praxe, podle nichž musí být újma vzniklá vedením trestního stíhání prokázána, stejně jako její intenzita odůvodňující peněžité odškodnění. Při stanovení formy a výše zadostiucnění vycházel z kritérií povahy trestní věci, délky trestního řízení a dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce a zabýval se otázkou, zda částka, přiznaná žalobci na zadostiucnění újmy na základě uplatnění těchto kritérií, je přiměřená a postačující pro spravedlivé zadostiucnění za újmu druhu a intenzity, která byla v řízení prokázána, přičemž přihlédl k výši zadostiucnění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných věcích shodují. Dospěl k závěru, že zjištěné dopady do osobnostní sféry žalobkyně jsou důsledkem skutečnosti, že žalobkyně byla stíhána vazebně a byly již vzaty v úvahu při stanovení odškodnění nemajetkové újmy způsobené vazbou. Trestní stíhání žalobkyně nemělo dopad do profesní sféry žalobkyně, když naopak po skončení trestního stíhání našla uplatnění v gastronomii. Dopady formou újmy na pověsti a na kvalitě rodinného života, včetně přerušení kontaktů se širší rodinou jsou především důsledkem souběžného trestního stíhání manžela žalobkyně a jejího bratrance, kteří byli za uvedenou trestnou činnost odsouzeni k dlouholetým trestům odnětí svobody. Z uvedených důvodů soud I. stupně dospěl k závěru, že žalovanou poskytnuté zadostiucnění ve výši 45 000 Kč na zadostiucnění nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním je dostatečné a ve zbývajících částech (tj. co do částky 315.000 Kč) žalobu zamítl.
10. Ohledně požadavku žalobkyně na zaplacení náhrady škody ve formě ušlého zisku ve výši 127 970 Kč, soud I. stupně uzavřel, že žalobkyně neprokázala, že před zahájením trestního stíhání dosahovala výdělku, když pouze pomáhala svému manželovi v jeho obchodě, aniž pobírala mzdu. Ustanovení § 30 OdpŠk umožňuje přiznání náhrady ušlého výdělku v prokázané výši, což se žalobkyni prokázat nepodařilo. Pokud žalovaná přiznala žalobkyni podle § 30 OdpŠk, část věty za středníkem, paušální náhradu ušlého výdělku v částce 170 Kč za jeden den trvání vazby, tedy za 539 dní celkem 91 630 Kč, je nárok žalobkyně na náhradu ušlého výdělku po dobu vazby vypořádán. Z uvedeného důvodu soud I. stupně nárok žalobkyně na náhradu ušlého výdělku po dobu trvání vazby v rozsahu částky 127.970 Kč zamítl.
11. O nákladech řízení o kumulovaných nárocích (na zadostiucnění za nemajetkovou újmu z pct 50.000 Kč podle § 9 odst. 4 AT, a na náhradu ušlé mzdy z pct 350.000 Kč podle § 8 AT) bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 146 odst. 2 o. s. ř.,

když řízení bylo zčásti zataveno pro chování žalované a ve zbývající části byla žalobkyně úspěšná rovněž pouze zčásti. Pokud byla tedy žalobkyně úspěšná co do částky 91 630 Kč z titulu náhrady škody (ušlého zisku) a dále plně úspěšná co do základu nároku na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného vazebního stíhání a rovněž z titulu nezákonného trestního stíhání, uspěla tak v rozsahu 60 %; má proto právo na náhradu 20 % (60 % – 40 %, odpovídajících úspěchu žalované) nákladů, které jí v řízení vznikly, tj. ve výši soudního poplatku 6.000 Kč, odměny advokáta za 10 úkonů právní služby (příprava a převzetí věci, sepsání žaloby, částečné zpětvzetí žaloby, písemné podání ve věci samé ze dne 30. 1. 2019 a 12. 6. 2020, porada s klientem přesahující 1 hodinu, 4x účast na jednání soudu) a 9580 Kč, celkem 95 800 Kč, režijní paušál 3 000 Kč, a na náhradu cestovného ve výši 9791 Kč, náhradu za ztrátu času 4 000 Kč a náhradu za DPH ve výši 23 344 Kč. Celkem činí náklady řízení částku 142 235 Kč, z toho 20 % činí 28 447 Kč.

12. Tento rozsudek soudu I. stupně napadli oba účastníci řízení včasným a přípustným odvoláním.
13. Žalobkyně podala odvolání proti zamítavému výroku ve věci samé (II.) a proti výroku o nákladech řízení (III.). Uplatnila odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř.) v rámci postupu určení výše peněžitého zadostiucnění za nemajetkovou újmu, která žalobkyni vznikla v důsledku omezení osobní svobody vazbou a v důsledku samotného vedení trestního stíhání.
14. Žalobkyně vytýkala soudu I. stupně, že přiznal žalobkyni zadostiucnění ve výši 1 200 Kč za jeden den trvání vazby; žalobkyně má s ohledem na všechny okolnosti případu za to, že tato částka je nízká a nereflakuje intenzitu újmy i další okolnosti daného případu. Soudem I. stupně zmíněná rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2357/2010 ze dne 11. 1. 2012 či sp. zn. 30 Cdo 214/2011 ze dne 31. 5. 2012 nestanovují rozmezí nemajetkové újmy za den trvání vazby ve výši 500 Kč – 1.500 Kč dogmaticky, je to pouze orientační rozsah a vodítko pro obecné soudy, aby při rozhodování o těchto nárocích nedocházelo k excesům a soudní rozhodování bylo sjednoceno; z praxe jsou známy případy, kdy částky nad rámec tohoto rozpětí, např. ve výši 2.000 Kč v řízení Městského soudu v Praze (sp. zn. 69 Co 103/2018), byly shledány jako přiměřené. Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu je již staršího data a řešilo zadostiucnění za následky vazebního stíhání, které v některých případech proběhlo v devadesátých letech. Naproti tomu je notorií, že celkové životní náklady, náklady na bydlení, jakožto i průměrné příjmy obyvatel za poslední roky zásadně vzrostly. Zatímco v roce 2012 (pozn. v době vydání rozhodnutí NS 30 Cdo 2357/2010) medián mezd činil 22.446 Kč, v roce 2017 (v době vazebního stíhání žalobkyně) medián mezd činil 27.320 Kč. Ve 4. čtvrtletí 2020 činil dokonce 32.870 Kč (zdroj Český statistický úřad). Žalovaná žalobkyni nemajetkovou újmu za vazbu (ale také za nezákonné trestní stíhání a ušlý zisk) dle svého uvážení vyplatila až 30. 4. 2019, tedy více než po 6 měsících od podání žaloby. Takový postoj státu v případě způsobení závažné újmy žalobkyni v podobě nezákonné vazby a trestního stíhání by měl být promítnut ve vyšším odškodnění.
15. S ohledem na průběh řízení a výsledek dokazování žalobkyně přehodnotila svůj původní nárok na přiznání částky 2.500 Kč za den trvání vazby; za adekvátní výši nemajetkové újmy požaduje částku ve výši 1.800 Kč za každý den trvání vazby. Požaduje proto, aby odvolací soud v části, v níž bylo rozhodnuto o zamítnutí nároku na zadostiucnění na nemajetkovou újmu za vazbu, rozhodnutí soudu I. stupně změnil a přiznal žalobkyni další částku ve výši 539 (dnů) x 600 Kč.
16. Rozhodnutí soudu I. stupně o nároku na zadostiucnění za nezákonné trestní stíhání ve výši 45.000 Kč považuje žalobkyně za nepřezkoumatelné. Okolnosti rozhodné z hlediska posouzení adekvátní výše zadostiucnění byla sice soudem I. stupně po skutkové stránce zjištěna správně, nicméně soud I. stupně nedostatečně přihlédl k faktu, že trestní stíhání bylo pro žalobkyni mimořádně traumatizující s ohledem na značnou délku a komplikovanost trestního stíhání, které skončilo až rozhodnutím odvolacího soudu, dosavadní bezúhonnost žalobkyně, obtížnost obhajoby v cizím jazyce, kterému nerozumí (byť s pomocí tlumočnicka), vazební stíhání, vědomí o vysoké trestní sazbě, kterou byla žadatelka ohrožena (10 – 18 let odnětí svobody) a nutnost účasti se 5 vazebních

zasedání s nutností transportu z vazební věznice k soudu (z toho dvakrát z Brna do OS Žďár n. Sázavou) a účasti na 5 hlavních líčení a veřejném zasedání (s nutností transportu z vazební věznice Brno k VS Olomouc), nasazování pout při transportech a při eskortě k soudu, medializace případu, poškození její osobní pověsti ve vietnamské komunitě a praktické vyloučení z komunity, ztrátu přátel. Částka ve výši 2.500 Kč za každý měsíc trvání trestního stíhání je nepřiměřeně nízká.

17. K výroku o nákladech řízení žalobkyně namítala, že soud I. stupně rozhodl v souladu s ustanovením § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 146 odst. 2 o. s. ř., když v daném případě bylo řízení z části zastaveno pro chování žalované a ve zbývající části byla žalobkyně úspěšná pouze zčásti, aniž vzal v úvahu, že výše přiznaného plnění byla závislá na rozhodnutí soudu. Soud I. stupně měl aplikovat § 142 odst. 3 o. s. ř. a přiznat žalobkyni náhradu plnou náhradu nákladů řízení. Soud I. stupně také nezohlednil skutečnost, že žaloba byla podána důvodně, neboť žalovaná v rámci předsoudních jednání na výzvu žalobkyně nijak v zákonných lhůtách nereagovala; k úhradě plnění ze strany žalované došlo až půl roku po podání žaloby, a tedy, že zahájení řízení bylo zaviněno žalovanou. Z rozhodnutí navíc nevyplývá, že by provedené úkony do úhrady plnění žalobkyni ze strany žalované byly promítnuty do výpočtu náhrady nákladů řízení. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhla, aby odvolací soud v napadeném rozsahu rozsudek soudu I. stupně zrušil a vrátil věc soudu I. stupně k dalšímu řízení.
18. Žalovaná podala odvolání proti vyhovujícímu výroku ve věci samé (I.), které vzala před zahájením jednání odvolacího soudu zpět. Odvolací soud proto řízení o odvolání žalované proti výroku I. podle § 207 odst. 2 o. s. ř. zastavil. V odvolání proti nákladovému výroku (III.) žalovaná namítala, že soud I. stupně při výpočtu náhrady nákladů řízení nevzal při určení sazby odměny za jednotlivé úkony právní služby vykonané při právním zastoupení žalobkyně v úvahu změnu punkta nároku na náhradu ušlé mzdy po částečném zastavení řízení v rozsahu částky, kterou žalovaná plnila dobrovolně (91.630 Kč); z tohoto důvodu navrhl, aby odvolací soud po přepočtení výše odměny za právní zastoupení nákladový výrok příslušným způsobem změnil.
19. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a řízení mu předcházející podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.; dospěl k závěru, že je důvodné pouze odvolání žalované do výroku o nákladech řízení.
20. Soud I. stupně dospěl procesně správným dokazováním ke správným skutkovým zjištěním o všech skutečnostech rozhodných pro právní posouzení věci podle 13 odst. 1, § 31a OdpŠk a odvolací soud z nich vycházel.
21. Soud I. stupně při určení výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která žalobkyni vznikla v důsledku nezákonného trestního stíhání, vycházel z ustálených závěrů soudní praxe reprezentovaných shora citovanými rozhodnutími Nejvyššího soudu; posouzení výše zadostiučinění vychází z podrobného zhodnocení zjištěného skutkového stavu ve vztahu ke všem relevantním kritériím (povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody, následky v osobní sféře poškozené osoby).
22. Soud I. stupně vzhledem ke zjištěnému skutkovému stavu správně zhodnotil následky neoprávněného držení žalobkyně ve vazbě, které vznikly v její osobní sféře, když vzal v úvahu jak obecné dopady omezení osobní svobody žalobkyně vazbou (v podobě samotného omezení osobní svobody, omezení soukromí, trvalého stresu, nejistoty z výsledku stíhání a úzkosti vyvolané výkonem vazby), tak individuální okolnosti, které omezení osobní svobody žalobkyně vazbou provázely, tedy zejména dlouhodobé odloučení od nezletilého dítěte a zvýšení stresu vyplývající ze starosti o ně.
23. Přiznané odškodnění částkou 1.200 Kč za jeden den trvání vazby je v pásmu průměru rozmezí stanoveného judikaturou Nejvyššího soudu (a to i vzhledem k uvažovanému posunu v nominálním vymezení rozmezí z 500 – 1500 Kč na 750 – 2250 Kč v důsledku žalobkyní namítanému vzrůstu mediánu mezd o 1/3 v mezidobí od vydání rozhodnutí NS sp. zn. 30 Cdo 2357/2010 publikovaného pod č. 52/2012) a dostatečně vystihuje jak obecnou (presumovanou) újmu,

kteřá vyplývá z omezení osobní svobody vazbou, tak i zjištěné zvláštní okolnosti, tj. odloučení od nezletilého xxx dítěte, zvýšení stresu vyplývajícího ze starosti o něj, přechodné zhoršení zdravotních potíží vlivem stresu a dosavadní bezúhonnost žalobkyně.

24. Pokud jde o další kritéria, která lze obecně zvažovat, tedy zejména podmínky ve vazební věznici, možnost kontaktu s rodinou, dopady na profesní život, do společenské pověsti, osobní cti, a následky medializace věci, příslušné skutkové okolnosti dílem nebyly ani tvrzeny (žalobkyně si nestěžovala na poměry ve vazební věznici, neměla žádnou profesní kariéru, do níž by vzetí do vazby mohlo zasáhnout, měla možnost kontaktu s rodinou v rozsahu vyplývajícím z příslušných předpisů), dílem sice nastaly (faktický zánik rodinného života po dobu výkonu vazby, porušení pověsti v místě bydliště a poškození vztahů v širší rodině, medializace případu), avšak jejich příčinou nebylo omezení osobní svobody žalobkyně vazbou.
25. Faktické omezení kontaktů s rodinou žalobkyně vyplývá z toho, že manžel žalobkyně byl současně se žalobkyní vazebně stíhán a posléze odsouzen k několikaletému trestu odnětí svobody. Poškození společenské pověsti v místě bydliště je důsledkem trestního odsouzení manžela, i faktu, že likvidace nebezpečných chemických látek v obydlí, které sdílel se žalobkyní, si vyžádal 12 hodinový zásah Hasičského záchranného sboru při dekontaminaci laboratoře, což vedlo k rozšíření informací o trestné činnosti manžela žalobkyně na malém městě. Tyto okolnosti tedy nelze přičítat státu, stejně jako medializaci případu. O zatčení žalobkyně, jejího manžela i bratrance sice referovala celostátní média, avšak způsobem, který neumožňoval identifikaci žalobkyně, která nebyla označena jménem a příjmením (média referovala o zadržení „družky osoby vietnamské národnosti“); medializace věci tedy nevedla k poškození pověsti žalobkyně.
26. Soud I. stupně rovněž adekvátně určil výši zadostiučnění za nemajetkovou újmu vzniklou žalobkyni samotným trestním stíháním. Soud I. stupně se podrobně věnoval posouzení nároku (srov. čl. 24-27 odůvodnění), a nelze mu tedy vytýkat nepřezkoumatelnost příslušných závěrů. Odvolací soud souhlasí se zásadním závěrem soudu I. stupně, že žalobkyně neprokázala mimořádné okolnosti nad rámec těch, které byly již posouzeny v rámci nároku na zadostiučnění za vazbu. Vzhledem k tomu, že žalobkyně byla po celou dobu trestního stíhání omezena na osobní svobodě vazbou, byly veškeré relevantní okolnosti pro posouzení újmy vzniklé trestním stíháním posouzeny v rámci nároku na zadostiučnění za vazbu; jinou újmu, než která byla spojena s omezením osobní svobody vazbou pro konkrétní právní kvalifikaci skutku, za nějž byla stíhána, po dobu stíhání cca 1,5 roku, žalobkyně ani netvrdila.
27. K závěrům, k nimž soud I. stupně dospěl ohledně nároku na náhradu ušlého výdělku, žalobkyně žádné odvolací důvody neuplatnila.
28. Vzhledem k tomu, že odvolací námitky žalobkyně ve vztahu k napadenému zamítavému výroku o věci samé nebyly způsobilé zvrátit správné závěry soudu I. stupně ohledně přiznané výše zadostiučnění za nemajetkovou újmu, která vznikla žalobkyni v důsledku nezákonného rozhodnutí, odvolací soud v tomto výroku rozsudek soudu I. stupně potvrdil podle § 219 o. s. ř.
29. K nákladovému výroku: především je nutno uvést, že námitky žalobkyně, že soud I. stupně neaplikoval ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř., nepřihlédl k jejímu úspěchu co do základu nároků, a v důsledku toho jí nepřiznal plnou náhradu nákladů řízení, přehlíží, že řízení bylo vedeno o (žalobkyní) kumulovaných třech nárocích, přičemž pouze rozhodnutí o dvou z nich (o nárocích na zadostiučnění za nemajetkovou újmu) záviselo na úvaze soudu. Z odůvodnění nákladového výroku soudem I. stupně pak explicitně vyplývá, že tato skutečnost byla vzata v úvahu, ohledně uvedených národů žalobkyni přiznána plná náhrada nákladů řízení z pctu 50.000 Kč podle § 9 odst. 4 AT. Převážný neúspěch žalobkyně v řízení o nároku na náhradu škody – ušlé mzdy (z pctu určeného podle § 8 AT) se pak (po posouzení úspěchu počítaného z pctu kumulovaných nároků) promítl do závěru, že žalobkyně byla úspěšná pouze v rozsahu 60 %.

30. Odvolání žalované do nákladového výroku je důvodné; odvolací soud po provedení výpočtu náhrady se zohledněním změny předmětu řízení po částečném zastavení řízení nově určil výši náhradové povinnosti žalované (§ 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř.), co do základu nároku a podmínek splatnosti náhrady jde o potvrzující rozhodnutí odvolacího soudu.
31. Výpočet náhrady: odměna za 10 úkonů právní služby, z toho 6 vykonaných v době po částečném zastavení řízení usnesením ze dne 5. 11. 2020 (účast při ú. j. 14. 5. 2020, 20. 8. 2020, 7. 1. 2021, 1. 2. 2021, písemné podání 12. 6. 2020, porada přesahující 1 hodinu dne 20. 8. 2020), tedy odměna za 4 úkony v sazbě 9.580 Kč za jeden úkon právní služby (z tarifní hodnoty 50.000 Kč + 50.000 Kč + 219.600 Kč) a za 6 úkonů v sazbě 9.220 Kč za jeden úkon právní služby (z tarifní hodnoty 50.000 Kč + 50.000 Kč + 127.970 Kč). Celková výše nákladů řízení žalobkyně 142.235 Kč se tedy po přepočtu snížila o 2.160 Kč na 140.075 Kč. Z toho 20 % činí 28.015 Kč.
32. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř. ve prospěch úspěšné žalované. Výše náhrady nákladů řízení žalované byla určena podle § 151 odst. 3 o. s. ř., ve spojení s § 1 odst. 3 písm. a), c), vyhlášky č. 254/2015 Sb., ve výši 900 Kč za tři procesní úkony odpovídající podání odvolání, účasti při ú. j. 23. 2. 2022 a přípravě na toto jednání.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to pouze z důvodu, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

Praha 23. února 2022

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu